

Aan
De minister van Financiën en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Datum
10 juni 2022
Ons kenmerk
Cft 202200069
Pagina
1/8
Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2022

Uw kenmerk

Bijlage

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte mevrouw Maduro,

Op 27 mei 2022 ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) de uitvoeringsrapportage (UR) van het begrotingsjaar 2022. Conform artikel 17 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) ontvangt het CAft de UR uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal. De UR over het eerste kwartaal had uiterlijk 13 mei 2022 ingediend moeten zijn. De UR is derhalve niet tijdig aangeleverd. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het CAft op deze UR. Een afschrift van dit schrijven wordt aan de Staten en aan de minister-president verstuurd.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de LAft en het protocol Aruba-Nederland van 22 november 2018 (protocol).¹ De looptijd van het protocol is op 20 januari 2022 met twee jaar verlengd tot 31 december 2023 of zo veel eerder als de Rijkswet Aruba financieel toezicht (RAft) in werking treedt.² Vanwege de coronacrisis heeft de Rijkswet Aruba financieel toezicht (RAft), op verzoek van Aruba,³ toestemming verleend om op basis van artikel 23 lid 1 van de LAft, voor 2022 af te wijken van de centrale begrotingsnorm.⁴ Het maximaal toegestane financieringstekort over het jaar 2022 mag zo groot als de in 2022 toe te kennen liquiditeitssteun en eventuele, na instemming van de RMR, binnenlands of buitenlands aan te trekken liquiditeiten ter dekking van het financieringstekort.

---

¹ BZK, protocol Aruba Nederland 2019-2021, getekend 22 november 2018.

² BZK, Briefwisseling tussen de regering van Nederland en de regering van Aruba, houdende een verlenging van het Protocol Aruba Nederland 2019-2021 Inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba, d.d. 20 januari 2022.

³ Aruba, Afwijkingsvoorstel cf. artikel 23 LAft in 2022, 22 oktober 2021.

⁴ BZK, kenmerk 2020-000072816, Besluitvorming Rijkswet Aruba financieel toezicht 4 februari 2022, d.d. 17 februari 2022.

Oordeel

De UR toont over het eerste kwartaal van 2022 een gerealiseerd financieringstekort van de collectieve sector van AWG 39 miljoen. Het financieringstekort van het land is AWG 57 miljoen. De overige entiteiten in de collectieve sector realiseren een financieringsoverschot van AWG 18 miljoen, met name door een overschot van AWG 12 miljoen bij de Aruba Tourism Authority (ATA).

Het herstel van de economie is onvoldoende zichtbaar in de realisatie van de directe belastingen. Opvallend is dat de realisatie van de loonbelasting nog niet op het niveau van voor de coronacrisis (2019) is, terwijl de premiebatens van de volksverzekeringen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVb) en de algemene ziektekostenverzekering (AZV) in dit kwartaal nagenoeg op het niveau van 2019 zijn uitgekomen.⁵ Het CAft verwacht hier een parallelle ontwikkeling. Ondanks het aanzienlijke economische herstel in 2021 heeft er in dit kwartaal een opmerkelijke terugval van de winstbelasting plaatsgevonden ten opzichte van het eerste kwartaal 2021 van AWG 2 miljoen. Zowel de toelichting op de loonbelasting als op de winstbelasting zijn onvoldoende en het CAft vraagt deze toelichting op korte termijn aan te leveren. Daarbij wordt Aruba gevraagd aandacht te besteden of de oorzaak daarin is gelegen dat door een discussie met Nederland het compliance-project on hold is gezet.

Bij de categorie overige baten is AWG 35 miljoen gerealiseerd. De baten uit rechten en boeten zijn in het eerste kwartaal lager uitgevallen, met name door achterstand in de verrekening tussen de SVb en het land voor terug te vorderen loonsubsidie. De niet-belastingopbrengsten zijn lager uitgevallen dan begroot, doordat de dividenduitkeringen van de ATA, Setar en de uitkering van de Centrale Bank Aruba (CBA) nog niet zijn gerealiseerd. De dividenduitkeringen worden later in het jaar verwacht. Het CAft geeft Aruba in overweging om met de overheidsentiteiten vervaldata af te speken voor het uitkeren van dividenden.

De realisatie personeelslasten bedraagt AWG 105 miljoen. Het CAft constateert overigens dat zowel bij het toepassen van de korting van 12,6 procent op arbeidsvoorwaarden in 2022 als het volledig buiten beschouwing laten hiervan, de personeelslasten in 2022 met AWG 5 miljoen stijgen ten opzichte van 2021.⁶ Het is derhalve van belang dat Aruba structurele maatregelen treft om de personeelslasten te verlagen. De vergoeding voor overwerk in dit kwartaal is gering gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal 2021. Dit is niet in overeenstemming met het Beleidsplan Verlaging Personeelslasten (BVP), dat een daling voorschrijft. Ook heeft het CAft in 2018 een notitie over overwerk opgesteld.

---

⁵ Met inachtneming van de in 2020 ingevoerde tariefsverlaging met een jaarlijks effect van AWG 15 miljoen.

⁶ Cft, kenmerk 202200067, Bericht op grond van artikel 11 lid 5 van de LAft, d.d. 10 juni 2022.

In dat rapport zijn concrete voorstellen opgenomen over de wijze waarop gestuurd kan worden op overwerk.⁷ Geconstateerd moet worden dat dit onvoldoende gebeurt. Voor heel 2022 mogen de personeelslasten conform het protocol maximaal AWG 417 miljoen bedragen, inclusief de 12,6 procent korting op arbeidsvoorwaarden.

De lasten van goederen en diensten zijn 22 procent hoger dan in het eerste kwartaal van pre-coronajaar 2019. Het hoge verbruik op deze post blijft een punt van zorg. Het CAft adviseerde bij de vastgestelde begroting voor 2022 de lasten voor goederen en diensten te verlagen met tenminste AWG 39 miljoen, zodat de lasten van goederen en diensten op het niveau van pre-corona uitkomen. De stijging en noodzaak wordt onvoldoende toegelicht door Aruba en bevat geen uitsplitsing naar categorieën waaronder gebouwen en inhuur externen. Aruba wordt gevraagd dit bij een volgende UR aan te leveren.

Omdat de invoering van een eigen bijdrage en de versobering van de positieve lijst van genees- en verbandmiddelen als onderdeel van het 5-wave model (nog) niet geformaliseerd zijn, verwacht de AZV de taakstellende besparing van AWG 60 miljoen in 2022 niet te behalen. Hierdoor is in het eerste kwartaal een besparingsverlies van AWG 4 miljoen opgetreden. Het CAft wijst Aruba in dit verband op de voorwaarde die de RMR heeft gesteld, om te komen tot een jaarlijkse besparing van AWG 60 miljoen en eventuele besparingsverliezen te compenseren in het lopende begrotingsjaar.⁸ Nog steeds is niet duidelijk wanneer de versobering en de introductie van eigen bijdrage wordt ingevoerd. Het CAft verzoekt Aruba dan ook aan te geven welke beheersmaatregelen en compenseerde maatregelen dit jaar nog worden getroffen.

Uit de UR blijkt dat er voor de nulmeting in het kader van financieel beheer nog een aanzienlijk aantal aandachtspunten is. Om meer inzicht te verkrijgen in het vervolgtraject, verzoekt het CAft Aruba om in de tweede UR een planning op te nemen en daarin aan te geven wanneer en op welke wijze de aandachtspunten worden opgepakt.

Toelichting

In tabel 1 wordt de realisatie van het eerste kwartaal van 2022 vergeleken met de eerste kwartalen van 2019 en 2021 en de begroting 2022. De realisatie van het eerste kwartaal van dit jaar is in beperkte mate vergelijkbaar met het eerste kwartaal van vorig jaar, vanwege het economische herstel en het vervallen van de steunmaatregelen in het kader van de coronacrisis. De realisatie van het eerste kwartaal 2019 is opgenomen om een vergelijking te maken met het laatste pre-coronajaar.

---

⁷ Cft, Analyse overwerkkosten Aruba, oktober 2019.

⁸ BZK, kenmerk: 2022-0000174367, Besluitvorming Rijksministerraad 25 maart 2022, d.d. 4 april 2022.

Baten

De baten komen in het eerste kwartaal uit op AWG 271 miljoen. Dit is AWG 48 miljoen hoger dan in het eerste kwartaal van vorig jaar en wordt met name verklaard door het herstel van de economie. De belastingbaten zijn AWG 32 miljoen lager dan in het eerste kwartaal 2019 (pre-coronajaar).

Uit de UR blijkt, dat het herstel van de indirecte belastingbaten doorzet, maar dat de baten nog niet op het pre-corona niveau zijn. Het verschil ten opzichte van het eerste kwartaal 2019 is AWG 11 miljoen (daling van 7 procent).

De directe belastingbaten bedragen AWG 98 miljoen, AWG 20 miljoen lager dan het eerste kwartaal 2019. De realisatie loonbelasting is AWG 16 miljoen lager ten opzichte van het eerste kwartaal 2019. Opmerkelijk is dat de premiebaten uit de volksverzekeringen in het eerste kwartaal 2022 terug zijn op het niveau van 2019.^{9,10} De ontwikkeling van de loonbelastingbaten en de premiebaten lopen dus uiteen. De toelichting daarop ontbreekt in de UR. De oorzaak van de daling van de winstbelasting ten opzichte van het eerste kwartaal 2021 ondanks de economische groei, is tevens onvoldoende toegelicht.

---

⁹ SVb, kwartaalbericht 1, 2022, d.d. 25 mei 2022

¹⁰ De SVb- (AOW/AWW) en de AZV-premies in het eerste kwartaal 2022 zijn respectievelijk 7 en 2 procent hoger ten opzichte van het eerste kwartaal 2019.

Tabel 1 Overzicht realisatie eerste kwartaal 2022 (x mln. AWG)

	1e UR 2019	1e UR 2021	1e UR 2022	Begroting 2022	Begroting 2022 (%)
Baten	316	223	271	1,264	21
Directe belastingen	118	87	98	464	21
Indirecte belastingen	150	104	138	545	25
Overige baten	49	32	35	254	14
Lasten	315	437	333	1,462	23
Personeelslasten	115	105	105	433	24
Goederen en diensten	33	37	41	213	19
Rente	61	61	58	253	23
Subsidie	49	48	49	207	24
Overdrachten	29	123	37	167	22
Bijdragen en afschrijvingen	29	64	43	189	23%
Exploitatieresultaat	1	-214	-62	-198	31%
Kapitaaldienst					
Kapitaalontvangsten	10	9	9	40	23%
Kapitaaluitgaven	5	3	4	69	6%
Resultaat kapitaaldienst	6	6	5	-29	-17%
Financieringssaldo	7	-208	-57	-227	25%
Financieringssaldo	29	-237	-39	-236	-

Bron: 1^e UR 2022

In de baten uit rechten en boeten is nog teruggevorderde loonsubsidie opgenomen. Omdat verrekening tussen de SVb en land nog niet heeft plaats gevonden vallen deze baten lager uit. De SVb heeft reeds aangegeven dat AWG 11 miljoen in het eerste kwartaal teruggevorderd is. De definitieve toekenning is inmiddels vastgesteld voor alle bedrijven die loonsubsidie hebben ontvangen. Bedrijven kunnen een betalingsregeling met de SVb treffen en indien bedrijven niet reageren, wordt een dwangschrift uitgevaardigd. In de begroting is AWG 49 miljoen terug te vorderen loonsubsidie opgenomen voor heel 2022.

Lasten

De realisatie van de lasten bedraagt AWG 333 miljoen, hetgeen gelijk is aan 23 procent van de begroting voor heel 2022. Dit is AWG 104 miljoen lager ten opzichte van het eerste kwartaal van vorig jaar. Dit wordt met name verklaard door het vervallen van de steunmaatregelen voor de coronacrisis. In vergelijking met het eerste kwartaal van het pre-coronajaar 2019 zijn de lasten met AWG 18 miljoen hoger.

Personeelslasten

De realisatie personeelslasten bedraagt AWG 105 miljoen. Dit is een geringe stijging ten opzichte van de realisatie in het eerste kwartaal van vorig jaar. Het protocol schrijft voor dat Aruba een jaarlijkse nominale daling van de personeelslasten realiseert. In het advies bij de begroting adviseerde het CAft de personeelslasten maximaal AWG 417 miljoen te laten bedragen. In de begroting is momenteel AWG 422 miljoen (inclusief afbouw korting 12,5 procent op arbeidsvoorwaarden) opgenomen voor de personeelslasten, waarmee Aruba niet voldoet. De besluitvorming over de afbouw van de salariskorting moet nog plaatsvinden in de RMR.

Het CAft constateert dat in 2022 de vergoeding voor overwerk is gestegen, terwijl het BVP voorschrijft dat de vergoeding voor overwerk moet dalen. Het CAft adviseert om additionele maatregelen te treffen om in 2022 het bedrag aan overwerk te compenseren en structurele maatregelen te treffen om verdere stijging van de overwerkvergoeding te voorkomen. In de overwerkanalyse van het CAft zijn 8 aanbevelingen opgenomen.¹¹ Waaronder het investeren in het opzetten van actuele formatieplannen en kerntakenanalyses en het vaststellen van een verzuimreglement.

Goederen en diensten

De begrote lasten liggen circa AWG 39 miljoen hoger dan de gemiddelde realisatie in de pre-corona jaren 2015-2019. De lasten van goederen en diensten zijn het eerste kwartaal AWG 41 miljoen, 22 procent hoger dan in het eerste kwartaal 2019. De UR bevat geen uitsplitsing naar de belangrijkste categorieën.

Overdrachten

Voor de overdrachten is een stijging gerealiseerd van AWG 9 miljoen ten opzichte van het eerste kwartaal 2019. De noodzaak van deze lastenstijging wordt onvoldoende toegelicht.

Bijdragen en afschrijvingen

De stijging ten opzichte van het eerste kwartaal 2019 van de lasten van bijdragen en afschrijvingen wordt met name veroorzaakt door een toename van de bijdragen.

---

¹¹ Cft, Analyse overwerkkosten Aruba, oktober 2019.

Uit de toelichting van de toename van de bijdragen kan worden opgemaakt dat in het eerste kwartaal 2022 ten opzichte van het eerste kwartaal 2019 de uitkering aan landsbedrijven AWG 7 miljoen, de zorg gerelateerde kosten AWG 2 miljoen en de lasten voor PPP-projecten AWG 5 miljoen hoger zijn. De stijging van de lasten voor PPP-projecten wordt met name veroorzaakt door de eenmalige verdragingskosten van de nieuwbouw van het Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal (HOH).

Kapitaaldienst

Op de kapitaaldienst is een positief resultaat gerealiseerd van AWG 5 miljoen. De baten bedragen AWG 9 miljoen en betreffen grotendeels vrijgekomen afschrijvingen. De lasten van AWG 4 miljoen bestaan voornamelijk uit verstrekte studieleningen. Er is AWG 38 miljoen begroot voor investeringen in 2022, waarvan de realisatie in het eerste kwartaal nihil is. Aruba geeft aan vertraging opgelopen te hebben door het verlaat vaststellen van de begroting 2022. Het CAft voorziet, gezien het patroon van de afgelopen jaren, dat de tijd die resteert te kort is om het begrote bedrag voor investeringen dit jaar volledig te realiseren.

Financieel beheer

Het financieel beheer en de verantwoordingscyclus van Aruba zijn nog niet op orde. De begroting 2022 is recent vastgesteld, waardoor niet is voldaan aan artikel 13 van de LAft, dat voorschrijft dat de vastgestelde begroting uiterlijk 15 december moet worden aangeboden aan het CAft. De oplevering van de jaarrekeningen 2019 en 2020 heeft verdere vertraging opgelopen, waardoor niet wordt voldaan aan artikel 17 lid 4 van de LAft en de Comptabiliteitsverordening 1989. Deze vertragingen zijn het gevolg van tekortkomingen in het financieel beheer. Het CAft is van mening dat ordentelijk financieel beheer het fundament is voor een goed functionerende overheid.

Collectieve sector

Conform het protocol Aruba-Nederland van 2 mei 2015 artikel IX dient het land tweejaarlijks, voor 1 april, de collectieve sector voor de daaropvolgende begrotingsjaren vast te stellen. De laatste vaststelling van de collectieve sector van Aruba heeft in 2019 plaatsgevonden voor de begrotingsjaren 2019 en 2020.¹² Conform het protocol zou voor 1 april 2020 de collectieve sector voor de begrotingsjaren 2021 en 2022 zijn vastgesteld. Op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voert het CBS Nederland een toets uit, om vast te stellen of de ziekenhuizen van Aruba tot de collectieve sector behoren. Hierna kan de collectieve sector van Aruba worden vastgesteld.

De entiteiten in de collectieve sector realiseren een financieringsoverschot van AWG 18 miljoen. Dit komt met name door een overschot in het eerste kwartaal, conform seizoenspatroon.

---

¹² BZK, Kenmerk 2019-000055730, Financieel-economische kwesties in het kader van het Protocol 2018, d.d. 7 oktober 2019

Kenmerk
Cft 202200069
Blad
8/8

Het financieringstekort van de collectieve sector voor het gehele jaar 2022 is geraamd op AWG 12 miljoen, met name door een tekort bij de AZV.

Schuldpositie

In het eerste kwartaal is de schuld van Aruba toegenomen met AWG 361 miljoen tot een bedrag van AWG 6.013 miljoen. Aruba is in het eerste kwartaal voor AWG 358 miljoen aan leningen bij Nederland aangegaan, waarvan een lening van AWG 346 miljoen voor de aflossing in 2022 van buitenlandse leningen en een lening van AWG 12 miljoen in het kader van liquiditeitssteun. Van de lening van AWG 346 miljoen is in het eerste kwartaal AWG 39 miljoen aangewend voor de aflossing van buitenlandse leningen. Het overige gedeelte van de lening van AWG 346 miljoen zal in de loop van 2022 worden aangewend voor aflossing. De kortlopende schulden zijn in het eerste kwartaal toegenomen met AWG 43 miljoen door betalingsachterstanden tot AWG 180 miljoen. Deze toename van de korte schulden is zorgelijk.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Aruba
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën